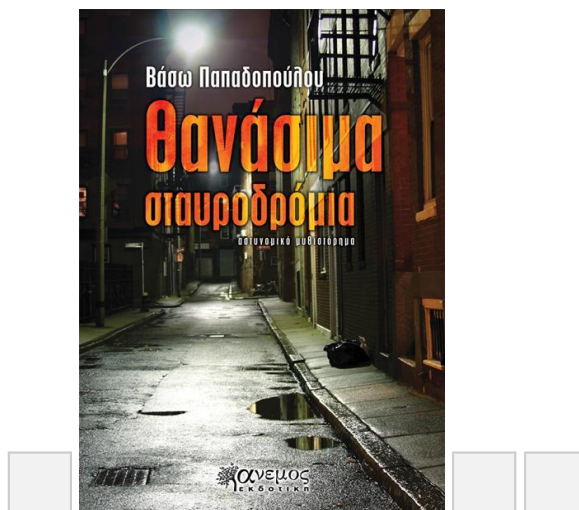

Βάσω Παπαδοπούλου

ΘΑΝΑΣΙΜΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ

(Άνεμος-2014)

Αθηνοκεντρικότερο, δεν γίνεται.

Και είναι ενδιαφέρον αυτό, αλλά και χρήσιμο, αφού κάποιες Αθηναϊκές πραγματικότητες μάς διαφεύγουν και η Βάσω Παπαδοπούλου, στο όμορφο βιβλίο της, μάς τις υπογραμμίζει και τις αναδεικνύει.

Είναι η γειτονιά της. Και φαίνεται να τη γνωρίζει καλά. Το σκηνικό μοιάζει πιστό, οι χαρακτήρες της πειστικοί και η ατμόσφαιρα αξιόπιστη.

Και όλα σε έναν ασφυκτικό κώδωνα γειτονιάς και γειτόνων, όπου όλοι γνωρίζουν όλους και, προ πάντων, όλα. Ή, τουλάχιστον, όλους και όλα μέχρι πριν το αξιόποινο, και αυτό, μέχρι πριν αποδειχθεί γιατί αξιόποινο υπάρχει, δεν μπορεί παρά να υπάρχει. Και μέχρι να τιμωρηθεί. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο...

Η εισβολή της πολυκατοικίας επέβαλε κάποια στεγανά. Δεν είναι η γειτονιά των μικρών σπιτιών, όπου ο ένας κατέγραφε την ανάσα του άλλου. Τώρα τα ερευνητικά και αδιάκριτα μάτια και αυτιά εξαντλούνται στους ομότοιχους. Αλλά και στους τόπους

αναγκαστικής ή και επιλεκτικής συνεύρεσης· στον φούρνο, στα καφενεία, στη λαϊκή. Ή, στο ψιλικατζίδικο της γειτονιάς, το οποίο η Παπαδοπούλου επέλεξε ως σημείο διασταύρωσης, για τα “Θανάσιμα σταυροδρόμια” της.

Κομβικό πρόσωπο, ο Ανάργυρος, ψιλικατζής σε απόσυρση. Συνταξιοδοτείται, μετά από δεκαετίες οικογενειακής παράδοσης στο αντικείμενο.

Στο αντικείμενο; Ποιο αντικείμενο; Στην τακτοποίηση των εφημερίδων, ή των τσιγάρων, ή των παγωτών; Δεν είναι αυτή η καθημερινή ασχολία ενός ψιλικατζή; Πολύ πιθανό. Όχι για τον Ανάργυρο, πάντως...

Μυστήριο τρένο, αυτός ο Ανάργυρος. Οι γείτονες τον θυμούνται να είναι το κλωτσοσκούφι της μάνας του, της θείας του και της γιαγιάς του - οι “δράκαινες”, κατά τη γειτονιά. Ένα “βουβάλι”, ένας “άχρηστος”. Τα κορίτσια τον είχαν στη γωνία, κι όταν κάποια τού άρεσε, άλλος του την πήρε. Από τότε ξεκίνησε έτσι; Από πολύ ενωρίς. Το πιθανότερο, από τότε που ο πατέρας του δεν άντεξε τις δράκαινες και τους άφησε, πριν ακόμη γεννηθεί ο Ανάργυρος.

Και η διασκέδασή του; Οι συναντήσεις μία φορά τον μήνα με τους παλιούς συμμαθητές του. Κάποιες ολιγοήμερες αποδράσεις στο εξωτερικό, σε εκδρομές οργανωμένες, συνταξιδιώτες με τους οποίους ουδέποτε άλλαζε μια λέξη, χαμένος στα μουσεία, την αγάπη του. Τη δεύτερη αγάπη του. Γιατί η πρώτη ήταν οι συστηματικές του επισκέψεις στο κοιμητήριο της Καλλιθέας, στο οικογενειακό μαυσωλείο - *“ούτε ο Λένιν δεν είχε τόσα μάρμαρα”* - μια *“μαρμάρινη πολυκατοικία”* που στέγαζε τις δράκαινες, ένα τάβλι επάνω σ’ ένα τραπεζάκι, μία πολυθρόνα, κάποια μπαστούνια και μια θάλασσα λουλουδιών. Πραγματικά μυστήριος, αυτός ο Ανάργυρος. Πέρναγε ώρες μέσα στο μαυσωλείο· να θρηνεί; να σκέπτεται; να σχεδιάζει;

Και, ξαφνικά, το θανατικό. Σαν κάποιος να έβαλε στο στόχαστρο την ομάδα των παλιών συμμαθητών. Πρώτος, ο Παπαθανασίου. Οι τοξικολογικές εξετάσεις θα αποφανθούν: Καρδιά. Δεύτερος, ο Στεφανίδης: Καρδιά. Τρίτος, ο Πανίδης: Καρδιά. Και όλοι θα φύγουν σε διάστημα τριών ημερών. Επί πλέον: Όλοι είχαν καταναλώσει αλκοόλ και όλοι είχαν καταστροφικές σχέσεις με την

πράσινη τσόχα. Η μόνη διαφορά, ο δεύτερος, ο Στεφανίδης, θα βρεθεί κρεμασμένος. Μακάβρια έμπνευση: Κατά τον ιατροδικαστή, *“Όταν τον κρέμασαν ήταν ήδη νεκρός”*.

Και ο αστυνόμος Κλεόβουλος Χαλατσάκης και η ομάδα του, ο υπαστυνόμος Παντελής Χατζής και το *“καμάρι”* τους, η υπαστυνόμος Ελεονόρα Φουρνιάδη, θα τρέχουν και δεν θα φτάνουν. Ο αστυνόμος θα εστιάσει αρκετά γρήγορα στον Ανάργυρο. Η διαίσθηση; Το ένστικτο του λαγωνικού; Το γεγονός ότι όλα τα θύματα ήσαν σε επαφή με τον Ανάργυρο στην τελευταία τους κρασokatάνυξη, το τελευταίο τους βράδυ; Πόσο παλιοί οι λογαριασμοί του με τα θύματα, πέρα και πίσω από τους λογαριασμούς τους για τα βερεσέδια των τσιγάρων;

Ο προσεκτικός αναγνώστης θα διαβλέψει και μian άλλη διάσταση· στο πρόσωπο του αστυνομού, αυτήν τη φορά. Αν ο πατέρας τού Ανάργυρου τους άφησε πριν ο ίδιος γεννηθεί, ο πατέρας του Κλεόβουλου ήταν για το παιδί του ο μεγάλος απών· ο αστυνόμος θα σκεφτεί: *“Είδα το μαυσωλείο που έφτιαξε ο Ανάργυρος για τους δικούς του. Για σένα δεν θα έφτιαχνα ποτέ κάτι τέτοιο. Ποτέ. Αλλά ούτε και για τη μάνα. Δεν της επέτρεψες να μ’ αγαπήσει. Μόνος μου μεγάλωσα. Μόνος. Απ’ όπου κι αν πέρασες, συντρίμια άφησες πίσω σου. Συντρίμια, μίσος και κατεστραμμένους ανθρώπους”* (σελ. 93). Και η Παπαδοπούλου παίζει τη γάτα και το ποντίκι με τους αναγνώστες της: α. Η σκέψη του Ανάργυρου: *“Α ρε μάνα, πρώτα έπρεπε να τον ευνουχίσεις τον μεγάλο και μετά να τον χωρίσεις”* (σελ. 46), ή β. *“Ο υπαστυνόμος διάβασε το ονοματεπώνυμο του Ανάργυρου, κοίταξε τον προϊστάμενό του με απορία, αλλά δεν τόλμησε να ρωτήσει κάτι. Το σκοτεινιασμένο βλέμμα δεν του το επέτρεψε”* (σελ. 49), ή γ. Από τη μαρτυρία της κυρίας Τριανταφύλλου - τυπική γειτονίστικη φιγούρα - προς τον αστυνόμο, μαρτυρία για τον πατέρα τού Ανάργυρου στην κηδεία της μητέρας του ψιλικατζή: *“Να, όπως εσείς Αστυνόμε, καλή ώρα. Το ίδιο σουλούπι είχε”* (σελ. 53), ή δ. *“«Συγγενής είστε; Μοιάζετε με τον Ανάργυρο», ρώτησε μια μαυροφορεμένη, πολύ ηλικιωμένη κυρία. «Συγγενής», απάντησε (ο αστυνόμος) και δεν ήξερε αν είπε αλήθεια ή ψέματα”* (σελ. 86).

Η Ελεονόρα θεωρεί ανεξήγητη την εμμονή τού αστυνομού με την ενοχή τού Ανάργυρου, *«Δεν καταλαβαίνω τον λόγο που ψάχνουμε με τόση προσήλωση τον Ανάργυρο... δεν δείχνει να υπάρχει κάποιο κίνητρο»* (σελ. 123). Είναι σωστό για έναν αστυνόμο να σύρεται από

τις προσωπικές του φαντασιώσεις; Κατά τον Κλεόβουλο και αναφορικά με τον Ανάργυρο, *“Ένας άγνωστος είναι για μένα. Παχύς και αντιπαθητικός, μίζερος, μισερός, μικρός άνθρωπος. Τον μισώ, ρε μάνα. Τον μισώ και τον έβαλα στο στόχαστρο. Έχουν δίκιο ο Παντελής και η Ελεονόρα. Ουσιαστικά δεν έχω στοιχεία εναντίον του, όμως είμαι βέβαιος πως αυτός κρύβεται πίσω από όλα αυτά...”* (σελ. 130).

Περίεργα και τα δρομολόγια του Ανάργυρου. Συναντήσεις στο νεκροταφείο, στο μαυσωλείο. Πρώτα με ένα ζευγάρι ηλικιωμένων. Ενδείξεις ότι είχε συνεργαστεί μαζί τους. Και ότι είχαν πληρωθεί καλά, γι αυτό, *“Αγοράσαμε ένα σωρό ακίνητα στην πατρίδα. Τα παιδιά μας έστησαν τις δουλειές τους”* (σελ. 76). Η συνεργασία θα τερματιστεί και εκείνοι θα φύγουν για την Πόλη. Έπειτα με κάποιον Γιούρι Βολκόβ. Τον οποίο ο Ανάργυρος θα αποπέμψει κατηγορώντας τον ότι *“Έκανες κι άλλες φορές του κεφαλιού σου κι έτρεχα να μαζέψω τ’ αμάξευτα...”* (σελ. 107). Ποιες ήταν οι σχέσεις του Ανάργυρου μαζί τους;

Κομβικό σημείο το κοιμητήριο;

Ο Κλεόβουλος παρακολουθεί τον Ανάργυρο στα πήγαιν’ έλα του στο μαυσωλείο και ο Ανάργυρος τον Κλεόβουλο. Ο εμμονικός αστυνόμος και ο σκοτεινός ψιλικατζής.

Οι Σέρλοκ υπαστυνόμοι εν δράσει και η έρευνα θα επικεντρωθεί στις μεταβιβάσεις ακινήτων στις οποίες τα θύματα, Παπαθανασίου και Στεφανίδης πρωτίστως και ο Πανίδης δευτερευόντως φαίνονται να πρωταγωνιστούν, ως αγοραστές των ακινήτων κάποιων δυστυχών της πράσινης τσόχας. Και οι μεταβιβάσεις πάντα στον ίδιο συμβολαιογράφο.

Όμως, οι τρεις συμμαθητές-θύματα δεν είναι οι μόνοι που θα συμβάλουν στο θανατικό της τάξης. Η έρευνα θα αποκαλύψει ότι υπάρχουν και παλιότερες απώλειες. Άλλοι τέσσερις, από τους οποίους όσοι είχαν οικογένεια ήσαν αγνοούμενοι και οι υπόλοιποι νεκροί.

Κομβικό πρόσωπο, ο συμβολαιογράφος;

Θα πει ο Παντελής: *«Πριν πάω στο γραφείο του συμβολαιογράφου, (η Ελεονόρα) είχε την καταπληκτική ιδέα να μου δώσει τα ονόματα των αγνοουμένων συμμαθητών, για να δούμε μήπως υπήρχαν κάποια συμβόλαια στο όνομά τους. Μπίγκο! Υπήρχαν αρκετά»* (σελ. 137).

Η έρευνα για τις παλιότερες απώλειες θα εκταθούν και εκτός Αθηνών ή και εκτός Ελλάδος.

Πρώτος ο Πρίντεζης. Είχε εξαφανιστεί. Μία εβδομάδα μετά την τελευταία συνάντησή του με τους συμμαθητές του. Η κυρία Πρίντεζη θα μιλήσει για επαφές του εξαφανισμένου με τα "ρεμάλια της τάξης", τους Παπαθανασίου και Πανίδα. Αλλά και με τον Ανάργυρο. «...αρκετές φορές είχε φέρει μεγάλα ποσά», θα αποκαλύψει η γυναίκα του Πρίντεζη.

Μετά ο Σταύρου. Είχε εξαφανισθεί. Σύμφωνα με την κυρία Σταύρου, ο σύζυγός της «...κατά καιρούς έφερνε μεγάλα ποσά στο σπίτι». Και γνώριζε τον Βολκόβ. Για τον οποίο, κατά την Ελεονόρα, θα δηλώσει ότι «...δεν του είχε καμία εμπιστοσύνη» και ότι «...ήταν σίγουρη πως κάπου ήταν μπλεγμένοι και οι δύο».

Θα ακολουθήσει ο Σταθόπουλος. Είχε εξαφανισθεί. Η αδελφή του, τώρα κάτοικος Καναδά, είχε επιμείνει. Είχε έρθει στην Αθήνα σε αναζήτησή του, χωρίς αποτέλεσμα. Ή, μάλλον, για να ανακαλύψει ότι είναι η κληρονόμος του εν τω μεταξύ κηρυχθέντος σε αφάνεια αδελφού της. Του κατά κανόνα αδέκαρου αδελφού της! Δύο μεγάλα διαμερίσματα που ο αδελφός της είχε αγοράσει «...λίγες ημέρες πριν την εξαφάνισή του». Παπαθανασίου και Ανάργυρος εμπλέκονται στα λεγόμενά της...

Τέλος, ο Χαϊδεμένος. Είχε εξαφανισθεί. Ο γιος του θα φανεί ελάχιστα συνεργάσιμος. Θα απαγορεύσει στην Ελεονόρα να πλησιάσουν τη μητέρα του, εξηγώντας πως «...τα πρώτα χρόνια μπαινόβγαине στα ψυχιατρεία και η κατάστασή της είναι ακόμα ασταθής».

Το ερωτηματικό Βολκόβ. Ένα πολυεργαλείο τού Ανάργυρου; Ο Γιούρι για τις βρόμικες δουλειές; Δεν θα μακροημερεύσει. *“Βρέθηκε νεκρός από σφαίρα στη θέση του οδηγού”* (σελ. 151). Έτσι εξηγείται και η πληροφορία, μόλις δύο σελίδες πριν, *“Συναντήθηκε (ο Ανάργυρος) με ένα ζευγάρι. Χαιρετήθηκαν εγκάρδια. Έβγαλε την τσάντα από τον ώμο και την πρόσφερε στην κυρία. Εκείνη χαμογελαστή τον ευχαρίστησε. Τους καληνύχτισε, έστρεψε την πλάτη του και κατευθύνθηκε προς τη λεωφόρο Συγγρού...”* (σελ. 148). Η τύχη του Γιούρι είχε προδιαγραφεί.

Και η ομάδα των τριών θα πέσει επάνω σε μία περιουσία. Καλά κρυμμένη στο διαμέρισμα του Βολκόβ. Πόθεν; Ιδιαίτερα όταν πρόκειται για περιουσία με όλα τα στοιχεία τού μυθώδους.

Η γυναίκα του ήξερε ελάχιστα για το τι έκανε στην Ελλάδα, για το πώς κέρδιζε τη ζωή του, προφανώς πλουσιοπάροχα. Εμφανιζόταν μία δυο φορές τον χρόνο για να δει τα παιδιά τους, θα τους αγοράσει ένα διαμέρισμα να μένουν και «...θα βάλει μέσα από 30 000 ευρώ...», σε ένα βιβλιάριο καταθέσεων, για κάθε ένα από τα τέσσερα παιδιά τους. Η πράξη τής αγοράς τού διαμερίσματος, στον κύριο Σωτηριάδη. Ο κομβικός συμβολαιογράφος...

Η ερωμένη τού Βολκόβ, κάποια Γκαλένα Τεράποβα, φαίνεται να ξέρει επίσης ελάχιστα για τις δραστηριότητες του Γιούρι. Αλλά θα φανεί εξαιρετικά χρήσιμη, όταν θα παραδώσει έναν φάκελο σε μία αστυνομικό, γνωστή τού Βολκόβ, φάκελο με ημερομηνίες, ποσά και τοποθεσίες και ένα σημείωμα, σε προσωπική διάλεκτο, που θα ζητά από την αστυνομικό να παραδώσει τον φάκελο στην Αστυνομία, εάν συνέβαινε κάτι στον ίδιο. Ποσά δανείων; Τίνος; Προς ποιον; Για αγορά ακινήτων; Εάν ναι, «...να ψάξουμε για τα συμβόλαια...». Επειγόντως, μετάφραση.

Η συνέχεια, καθαρή. Το δέμα που έφερε ένας κούριερ θα παραδοθεί στον αστυνόμο. Αποστολέας, ένας δικηγόρος Πατρών. Είχε παραλάβει το δέμα από τον Γιούρι, με την εντολή να το προωθήσει στην αστυνομία, «*εάν του προέκυπτε το μοιραίο*». Η-Ελεονόρα-που-σε-όλα-απαντά, θα αποφανθεί «*Αστυνόμε, εξηγεί πώς ακριβώς δούλεψε όλο το σύστημα, ολόκληρη η επιχείρηση... Πρέπει να γίνει επίσημη μετάφραση...*» (σελ. 209).

Ο Κλεόβουλος θα αντιδράσει άμεσα «*Δώσε επείγον σήμα παντού, αεροδρόμια, λιμάνια, σταθμούς... Για τον Ανάργυρο. Έφυγε!*». Άμεση η αντίδραση του αστυνόμου, αλλά όχι αρκετά γρήγορη. Ο Ανάργυρος βρίσκεται ήδη στο αεροπλάνο για τη Φραγκφούρτη. Και από εκεί, στην Αεροφλότ, για την Αγία Πετρούπολη. Και από εκεί, εις τας αιωνίους μονάς, αφού θα αυτοκτονήσει εν πτήσει, με το ίδιο φάρμακο που ξαπόστειλε τους παλιούς συμμαθητές του, και αφού πρώτα ανέθεσε στην αεροσυνοδό να στείλει την επιστολή του, όπου εξιστορούσε τα όσα προηγήθηκαν, στον Κλεόβουλο, στη ΓΑΔΑ.

Ο Κλεόβουλος θα μάθει. Τώρα ξέρει. Και θα επισκεφθεί το μαυσωλείο, ιδιωτικά. Το μαυσωλείο-θησαυροφυλάκιο, όπως θα αποδειχθεί. Θα ανοίξει με το κλειδί που ο Ανάργυρος είχε

εσωκλείσει στην επιστολή του. Και η Παπαδοπούλου θα κλείσει με ένα σιβυλλικό “... Κλειδώνει και κρεμάει το κλειδί στο μπρελόκ του”. Κλεόβουλος, ο καινούριος θησαυροφύλακας; Η γραμμή κάτω από τους αστερίσκους, στο τελευταίο Κεφάλαιο “Ο ψυχοπομπός Ερμής χαμογελάει περιπαικτικά...”, ίσως να αποτελεί το μόνο σημείο όπου “νομιμοποιείται” το εύρημα των παραπομπών στα αρχαία ονόματα και τοπωνύμια, στο τέλος τού κάθε Κεφαλαίου.

Στα “Θανάσιμα σταυροδρόμια” διακρίνεται η γρήγορη και πυκνή “αστυνομική” γραφή τής Παπαδοπούλου, σημαντικό στοιχείο ενεργητικού για το “αστυνομικό” συγγραφικό ιδίωμα. Όπως επίσης και η απολύτως μαεστρική πλέξη, ενός μάλλον πολυπληθούς μωσαϊκού χαρακτήρων. Κάτι που δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο για τον όποιο “αστυνομικό” συγγραφέα, ακόμα περισσότερο για έναν “αστυνομικό” συγγραφέα στο πρώτο του - μόλις - βιβλίο.

Η επιλογή τού πιο κάτω - μάλλον εκτενούς - αποσπάσματος έγινε για το αντιπροσωπευτικό τής ανθρωπογεωγραφίας τής “γειτονιάς των αγγέλων” της Παπαδοπούλου. Η Αθήνα στην άγνωστη για τους περισσότερους εκδοχή της...:

“Σάββατο, 28 Μαΐου - πρωί

Το προηγούμενο βράδυ ο Κλεόβουλος είχε επιστρέψει αργά στο διαμέρισμά του. Πεινούσε, αλλά δεν ήθελε να φάει. Ήταν κουρασμένος, αλλά δεν του κολλούσε ύπνος. Έκανε ένα ζεστό μπάνιο, φόρεσε τ' αθλητικά του και βγήκε για τρέξιμο.

Ο κόσμος καθότανε ήρεμος στα καφέ της περιοχής. Μαμάδες, παιδάκια στο πάρκο στο τέλος της Πανόρμου, στη Λουϊζής Ριανκούρ. Απέναντι, στα γήπεδα του μπάσκετ, κάποιοι έπαιζαν, φώναζαν και ιδρώναν. Όπως κατηφόριζε για να επιστρέψει προς την πλατεία του Αγίου Δημητρίου, διάβαζε τα ονόματα των οδών, Ευρυτανίας, Αργολίδος, Οιτύλου, Φθιώτιδας, Λαρίσης. Στη γειτονιά του είχανε προτιμήσει τα ονόματα διαφόρων νομών της Ελλάδας για τους δρόμους. Είναι λιγότερο ένδοξα από τη συνοικία που τον απασχολεί αυτές τις ημέρες, αλλά κρύβουν το ίδιο είδος ανθρώπων. Μέση αστική γειτονιά, εδώ ίσως λίγο καλύτερου βιοτικού επιπέδου, αλλά περίπου ίδια. Μετανάστες υπάρχουν εκεί, μετανάστες κι εδώ. Από τη Ρωσία κυρίως εκεί, από τις Φιλιππίνες εδώ. Πακιστανοί και Ινδοί, Αλβανοί και Ρουμάνοι στα ίδια ποσοστά. Άνθρωποι. Όλοι

ψάχνουν για μια καλύτερη ζωή. Ποιος ξέρει τι άφησαν πίσω τους. Ποιος ξέρει τα ονειρεύονταν όταν έφτασαν. Ποιος ξέρει αν οι ελπίδες τους ευοδώθηκαν.

Έφτασε καταϊδρωμένος σπίτι του, αλλά πολύ πιο ήρεμος. Ένα κρύο μπάνιο αυτή τη φορά. Τώρα η πείνα του δεν είχε όρια. Σιχαινότανε να παραγγέλνει φαγητό απ' έξω. Άνοιξε το ψυγείο, έκανε στα γρήγορα μια ομελέτα με τυρί, μια μεγάλη σαλάτα, πήρε ένα μπουκάλι μπίρα και κάθισε στο μπαλκόνι να απολαύσει το δείπνο του. Βάρυνε το στομάχι και τα βλέφαρά του. Έκανε μια προσπάθεια να πλύνει τα πιάτα, αλλά τα παράτησε στον νεροχύτη και πήγε για ύπνο. Είχε σκοπό να περάσει ένα ήρεμο σαββατοκύριακο, εκτός υπηρεσίας. Όμως ο δυνατός ήχος του τηλεφώνου, αξιμέρωτα ακόμα, του χάλασε τα σχέδια. Τινάχτηκε από το στρώμα και σήκωσε το ακουστικό.

«Τι έγινε πάλι;»

«Καλημέρα, Αστυνόμε», η Ελεονόρα προσπαθούσε με την ηρεμία της φωνής της να ξυπνήσει όσο γίνεται πιο ομαλά τον προϊστάμενό της.

«Καλημέρα, τι έγινε;»

«Μας ειδοποίησαν πριν από λίγο. Κάποιος Πανίδης, γύρισε ξημερώματα, πτωμένος, άρρωστος, φώναζε για βοήθεια, αλλά μέχρι να φτάσει ασθενοφόρο είχε πεθάνει. Οι τραυματιοφορείς μάς ενημέρωσαν»

«Πού έγινε; Γιατί εμάς;»

«Στην ίδια περιοχή με τους προηγούμενους θανάτους...»

«Τι έκανε λέει;» τώρα άνοιξαν τα μάτια του για τα καλά.

«Ο κύριος Παντελής πηγαίνει ήδη προς τη Μικρή Ρωσία, το ίδιο και τα υπόλοιπα συνεργεία»

«Δώσε διεύθυνση»

«Αχιλλέως και Ξενοφώντας»

«Αμάν με αυτά τα ονόματα. Τι είπες πριν;»

«Ότι ο υπαστυνόμος και τα...»

«Όχι, αυτό με τη Ρωσία»

«Ελάτε τώρα Αστυνόμε, τόσες μέρες πηγαиноέρχεστε» γέλασε η Ελεονόρα, «από μένα το ακούτε πρώτη φορά; Έτσι ονομάζουμε εμείς οι Πόντιοι εκείνη την περιοχή. Μικρή Ρωσία. Πόντια είμαι, έχω πολλούς συγγενείς εκεί πέρα...»

Σε τέσσερα λεπτά κατέβαινε τις σκάλες, με τα κλειδιά του αυτοκινήτου στο χέρι. Σε έξι βρισκόταν ήδη στο φανάρι της Αλεξάνδρας με την Κηφισίας και μιλούσε με τον υπαστυνόμο στο κινητό.

Το σκηνικό που αντίκρισε ήταν ακριβώς το ίδιο με τις προηγούμενες ημέρες. Κάτοικοι και περιπολικά, περίεργοι και

αστυνομικοί ανακατεμένοι. Δεν αναλώθηκε σε καλημέρες και χαμόγελα, παρά μόνο σε μια χαμηλόφωνη συζήτηση με τον ιατροδικαστή.

«Δεν καταλαβαίνω, ξαφνική επιδημία καρδιοπαθειών δείχνει να έχει πέσει στην περιοχή. Όλοι άντρες γύρω στα πενήντα πέντε. Όλοι έχουν καταναλώσει αλκοόλ, άλλοι λίγο άλλοι περισσότερο. Τι να σου πω; Ας περιμένουμε τις τοξικολογικές, αλλά πολλές ομοιότητες...»

Μία ομοίως ιδιωτική συζήτηση ακολούθησε με τον Χατζή. Έπειτα άρχισαν να μιλούν με τους γείτονες. Οι περισσότεροι από τους ενοίκους στην πολυκατοικία έκαναν την πρώτη σκέψη τους στα ποντιακά ή στα ρωσικά και μετά πάσχιζαν να μεταφράσουν τις λέξεις στη γλώσσα των παππούδων τους. Μόνον οι νεότεροι μιλούσαν με άνεση τα ελληνικά. Ξεκίνησαν από το διπλανό διαμέρισμα.

«Καλώς τους, περάστε», τους υποδέχτηκε με ζεστό χαμόγελο ένα γίγαντας κοντά στα δύο μέτρα, με κατάλευκα μαλλιά, που πρέπει να είχε περάσει προ πολλού τα εβδομήντα. «Η εγγονή της αδελφής μου είναι αστυνομικός», τους ενημέρωσε με καμάρι. «Στα κεντρικά. Έξυπνο κορίτσι. Καλό παιδί, ήσυχο. Αυτά τα καινούρια, τα κομπιούτερ σπούδασε, μετά τη σχολή της Αστυνομίας. Καθίστε! Έχω τσάι στο σαμοβάρι, να φέρω φλιτζάνια;»

Μιλούσε και το πιο ζεστό χαμόγελο κρυβόταν κάτω από το παχύ άσπρο μουστάκι του. Τους αντιμετώπιζε σαν ίσος προς ίσους. Η ανιψιά του είναι συνάδελφός τους.

«Η Ελεονόρα είναι ανιψιά σας;» ρώτησε ο Κλεόβουλος.

«Ναι για! Η Νόρα μας, έχει τ' όνομα της μακαρίτισσας της μάνας μου, και τη χάρη».

«Η δική μας η Ελεονόρα, Αστυνόμε;» ρώτησε ο Παντελής με απορία.

«Η δική μας. Σήμερα το έμαθα κι εγώ»

Δύο φλιτζάνια εξαιρετικής πορσελάνης γέμισαν με μυρωδάτο βαρύ τσάι, ασημένια μικροσκοπικά κουταλάκια ανακάτεψαν προσεκτικά τη ζάχαρη, και ο κύριος Σταύρος τους τα πρόσφερε. Έγειρε πίσω στην πολυθρόνα του και περίμενε να ακούσει τη γνώμη τους για την ποιότητα του τείου.

«Εξαιρετικό! Εξίσου δυνατό μ' έναν καφέ!» θαύμασε ο Κλεόβουλος.

«Έτσι είναι, γευστικό, γλυκό και σε ξυπνάει. Απολαύστε το!»

«Κύριε Σταύρο, πόσο καλά γνωρίζετε τον Πανίδη;»

«Τον ίδιο μόνο ως συγγάτοικο. Τους γονείς του ήξερα λίγο καλύτερα, με είχανε βοηθήσει όταν είχα πρωτοέρθει στην πατρίδα. Ο πατέρας μου με είχε πάρει στη δουλειά, ηλεκτρολόγος ήταν στις

οικοδομές. Δούλεψα μαζί του στην αρχή. Ο Αναστάσης ήρθε εδώ όταν χώρισε. Σπίτι-δουλειά ήταν στην αρχή, ύστερα άρχισε τις χαρτοπαιξίες. Δεν τα θέλω αυτά. Τα τελευταία χρόνια όλο με κάτι ρεμάλια δικά μας είχε πάρει δώσει. Όχι Πόντιους, Ρώσους. Αυτούς που κυκλοφορούν με BMW και Audi, που κάνουν ό,τι μπορείς να φανταστεί άνθρωπος. Τέτοιοι τύποι μπαϊνόβγαιναν στο σπιτικό του. Τι δουλειές είχαν, ούτε ξέρω ούτε θέλω να μάθω. Μακριά από μένα όλα αυτά. Μετρημένες ήταν οι κουβέντες μου μαζί του. Τον συναντούσα όταν ερχότανε στο καφενείο, στην οδό Αθηνάς, που μαζευόμαστε και παίζαμε ντόμινο με πατριώτες. Σχέσεις είχε με τον φιλικατζή. Εκείνον να ρωτήσετε. Θα ξέρει περισσότερα».

«Τον Ανάργυρο;»

«Ναι, αυτόν».

«Δεν δείχνετε να τον συμπαθείτε».

«Τι να συμπαθήσω; Μήπως τον ήξερα; Όταν κάπνιζα, αγόραζα τσιγάρα. Τη γιαγιά του ήξερα. Ο Θεός να την συγχωρήσει».

«Εδώ μέσα πώς φερότανε ο Αναστάσης;»

«Καλημέρα, καλησπέρα, ευγενικός, μόνο κάποιες φορές, λίγες είναι η αλήθεια, άκουγες φωνές και τσακωμούς. Μπορεί να είμαι δίπλα, αλλά κάνω βαρύ ύπνο. Λένε πως οι γέροι κοιμούνται λίγο, αλλά φαίνεται πως δεν έχω γεράσει αρκετά ακόμα».

«Δεν παρατηρήσατε κάτι παράξενο, κάτι που να σας έκανε εντύπωση;»

«Τι να παρατηρήσω; Εγώ ακούω τη μουσική μου, διαβάζω τα βιβλία μου και λύνω τα σταυρόλεξα μου». Με ένα νεύμα τους έδειξε το πλαϊνό δωμάτιο, όπου φαινόταν μια γεμάτη βιβλιοθήκη. «Προσπαθώ να διαβάσω όσα δεν πρόλαβα όταν ήμουν νέος», χαμογέλασε με πικρία, «και να μην ξεχάσω τη γλώσσα που διδάχτηκα στο σχολείο. Βλέπετε τότε στη Ρωσία, στα σπίτια μας έπρεπε να μη χάσουμε τα ήθη, τα έθιμά μας, τα ελληνικά των γονιών μας, και τώρα εδώ να μην ξεχάσουμε τη νιότη μας. Ξένοι και τότε, ξένοι και τώρα. Αυτός είναι ο αγώνας για μας, το δικό μας πεπρωμένο...»

Σταμάτησε να μιλάει. Με τα μάτια συνεννοήθηκαν οι δυο αστυνομικοί, σηκώθηκαν ταυτόχρονα, ευχαρίστησαν κι έφυγαν.

«Τι είναι αυτός, ο σοφός της φυλής; Πάλι το φιλαράκι σου βγαίνει μπροστά μας. Θα πάμε από κει;»

«Όχι, θα δούμε όσους περισσότερους μπορούμε. Τον Ανάργυρο θα τον φέρουμε στο γραφείο, αύριο πρωί πρωί».

«Κυριακάτικα;»

«Κυριακάτικα, Παντελή. Αφησέ τον να βράσει στο ζουμί του σήμερα».

Ο Ξενοφώντας προσπαθεί να εξηγήσει στον Σόλωνα τις διαφορές που έφεραν οι χιλιετίες...” (σελ. 63-69).

Αντώνης Γκόλτσος, Αθήνα, Μάρτιος 2015.